

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Sosial- og helseavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Vidar A. Flatby, 62 55 11 36

Vår dato
01.07.2009
Arkivnr.
710

Vår referanse

2009/2046
BARNE OG LIKESTILLINGSDEP.
Deres referanse
Artikkel 1770-/ACDS 421.00
Dato: 070709
Saksnr: 2009/1770-056

Barne- og likestillingsdepartementet
Pb 8036 Dep
0030 Oslo

Høring - forslag til endringer i adopsjonsloven og barnevernloven

Vi viser til høringsnotat datert 16. april 2009.

Barne- og likestillingsdepartementet foreslår i høringsnotatet nye bestemmelser i adopsjonsloven og barnevernloven som åpner for rettslig beskyttet, men begrenset besøkskontakt mellom barnet og dets opprinnelige foreldre etter gjennomført adopsjon etter fylkesnemndas samtykke etter barnevernlovens § 4-20. Etter forslaget skal besøkskontakt kunne vedtas når adoptivforeldrene har samtykket, og det er til barnets beste.

Videre foreslår departementet en innskjerping i adopsjonslovens § 19 første ledd slik at adopsjoner gjennomført i utenlandsk statsborgers statsborgerland ikke lengre vil bli automatisk gyldig her til lands dersom adoptanten var bosatt i Norge på adopsjonstidspunktet. Slike adopsjoner skal etter forslaget eventuelt behandles etter en streng unntaksbestemmelse i adopsjonslovens § 19 tredje ledd

Fylkesmannen i Hedmark vil uttale:

Besøkskontakt:

Departementets utredning viser at den foreslåtte besøkskontakten har både positive og negative sider, og at det endelige standpunktet vil være avhengig av hvilke sider som vektlegges. Saken synes vanskelig, og det er ikke åpenbart hva som er den beste løsningen.

Fylkesmannen i Hedmark er enig med departementet at besøkskontakt kan være aktuelt kun i et fåtall saker hvor det er av stor betydning for barnet at det opprettholdes en viss kontakt med de biologiske foreldre etter adopsjon, og de ytre omstendigheter ligger særlig godt til rette for det. Spørsmålet er likevel av stor betydning for dem det vil berøre, og det reiser dessuten enkelte prinsipielle spørsmål.

I Norge har adoptivforeldres rettsstilling overfor barnet i det vesentlige vært likestilt med foreldre som har fått egne fødte barn, med unntak av få tilfelle av såkalt "svak adopsjon" hvor adoptivbarnet tok arv etter biologiske foreldre og ikke etter adoptivforeldrene. Dette skillet ble som kjent opphevet i 1956. Departementet gjeninnfører ved sitt forslag to former for adopsjon, nå avhengig av om de biologiske foreldrene har samtykket eller ei. Dette

reiser viktige prinsipielle spørsmål som etter vår mening bør utredes nærmere. Vi antar at det kan være like stort behov for rettslig beskyttelse av besøkskontakt mellom barn og biologiske foreldre i enkelte frivillige adopsjoner som i tvangsadopsjonene. I tillegg reiser forslaget viktige spørsmål om rimeligheten av slike formelle begrensninger i eller "heftelser" ved adoptivforeldrenes foreldreansvar, selv om de i utgangspunktet har samtykket i dette. Dette bør også utredes nærmere.

Barnevernsaker som ender opp med fratakelse av foreldreansvar og tvangsadopsjon, gjennomføres ofte i en konfliktfylt atmosfære, preget av drakamp og langvarige prosesser. Fylkesmannen mener derfor det er særdeles viktig at det ikke etableres ordninger som stimulerer til og forlenger opprivende og destruktive konflikter til stor skade for barnet og som i tillegg er svært ressurskrevende for samfunnet. Fylkesmannen er derfor ubetinget enig i at adoptivsøkerne skal samtykke før fylkesnemnda vurderer besøkskontakt, slik at en begrenser saker som kan gi slike følger. En skal likevel ikke se bort fra at det er en viss fare for at fosterforeldre som vurderer adopsjon, vil kunne bli utsatt for eller føle utstrakt press mot å akseptere besøksordning, da dette kan bidra til å "smøre" adopsjonsprosessen og bli et forhandlingskort med de biologiske foreldrene som rimeligvis føler de har tapt svært mye.

Departementet skisserer i sin utredning (side 23) stramme forutsetninger for de ytre omstendigheter før det kan være aktuelt med besøkskontakt. En kan være fristet til å bemerke at en rettslig beskyttelse av besøksordningen kan fortone seg unødvendig når disse forutsetningene er oppfylt. Det skal ellers bemerkes at formelt regulert samværskontakt ikke har stor betydning for større barn som i praksis selv regulerer hvem det vil ha kontakt med.

Dersom det åpnes for besøkskontakt, synes det riktig å vurdere om også andre enn foreldre bør ha rett til kontakt med barnet. Selv om foreldrene selv ikke har de nødvendige forutsetninger for å opprettholde kontakten, vil det ofte finnes personer i foreldrenes familie som kan være av stor betydning for barnet, for eksempel besteforeldre og andre nære slektninger, som kan opprettholde god kontakt med barnet og være et viktig bindeledd til opprinnelig familie der dette er ønskelig.

Godkjenning av utenlandsk adopsjon:

Fylkesmannen er enig i at det ikke er god sammenheng mellom adopsjonslovens § 16 e som bestemmer at personer bosatt i Norge ikke må adoptere barn fra fremmed stat uten forhåndssamtykke, og samme lovs § 19 første ledd som uten videre godkjenner adopsjoner gjennomført i utenlandske statsborgeres statsborgerland mens adoptanten var bosatt i Norge. Adopsjonslovens 19 første ledd har så langt vi kan se fungert som en unntaksbestemmelse fra § 16 e uten at dette vel var tilsiktet, og har sannsynligvis medført omgåelse av det viktige kravet om forhåndsgodkjenning til adopsjon fra det landet barnet faktisk skal bo.

Departementets forslag innebærer at statsborgerskap ikke lengre skal medføre automatisk godkjenning av den gjennomførte adopsjonen, men at disse sakene eventuelt skal henvises til vurdering etter unntaksbestemmelsen i bestemmelsens tredje ledd. Fylkesmannen er enig med departementet at dette i rimelig grad sikrer at barn unngår å havne i et "haltende rettsforhold" når adopsjon er lovlig gjennomført i barnets hjemland, men uten å få

tilsvarende rettsvirkning i det landet barnet faktisk skal bo.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Ellen Trosvik e.f.
seksjonssjef